

The Relationship Between Creative Leadership of School Administrators and Academic Management in Schools under Prawet District Office, Bangkok Metropolitan Administration

Napatsaporn Kaewyom¹, Juladis Khanthap^{2*}

¹ *Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Thailand*

² *Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Thailand*

* *Corresponding author, E-mail: juladis.k@rsu.ac.th*

Abstract

This research aims to: (1) examine the creative leadership of school administrators, (2) study academic administration in schools, (3) investigate the relationship between the creative leadership of school administrators and academic administration in schools, and (4) explore guidelines for developing the creative leadership of school administrators in relation to academic administration in schools under the Prawet District Office, Bangkok. This study employed a mixed-methods research design consisting of two phases. In Phase 1, the population comprised school administrators and teachers working in schools under the Prawet District Office, Bangkok. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan (1970) table, resulting in a sample of 234 participants. The research instrument used for data collection was a questionnaire. The statistical methods employed for data analysis included mean, percentage, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. In Phase 2, the population comprised five school administrators and deputy administrators from schools under the Prawet District Office in Bangkok, selected through purposive sampling. The research instrument used in this phase was a semi-structured interview. The research findings revealed that the creative leadership of school administrators was at the highest level overall and across all individual dimensions. Similarly, academic administration in schools was found to be at the highest level, both overall and across all aspects. The study further indicated a relationship between the creative leadership of school administrators and academic administration in schools. Specifically, creative leadership demonstrated a very strong positive correlation with academic administration in schools under the Prawet District Office, Bangkok, with a correlation coefficient of $R_{xy} = 0.87$, which was statistically significant at the 0.01 level. In addition, the study identified ten guidelines for developing the creative leadership of school administrators in relation to academic administration in schools under the Prawet District Office, Bangkok.

Keywords: Creative Leadership, Academic Management, Relationship

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

นภัสกรณ แก้วม¹ , จุลติศ คัญทัพ^{2*}

1 วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต¹

2 วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต²

* Corresponding author, E-mail: juladis.k@rsu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน และศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานโดยมี 2 ระยะ กลุ่มประชากรระยะที่ 1 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ในระยะที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กัน และพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($R_{xy}=0.87$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 10 แนวทาง

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ , การบริหารงานวิชาการ , ความสัมพันธ์

บทนำ

ในบริบทของโลกศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา ส่งผลให้มนุษย์จำเป็นต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสร้างพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันในระดับนานาชาติ (दारुวรรณ ถวิลการ, 2559) ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องปรับตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีศักยภาพในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษา

ให้บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้นำลักษณะนี้ต้องมีวิสัยทัศน์ ความคิดสร้างสรรค์ ความยืดหยุ่น และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรในองค์กรร่วมมือกันพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จิตติภูมิ เทพคำ, 2564) อีกทั้งยังต้องสามารถแก้ปัญหาเชิงนวัตกรรม และปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร การทำงานเป็นทีม การสร้างแรงจูงใจ การกระจายอำนาจ และการสื่อสารแบบสองทาง ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน (จุฑาธิปต์ ทัพไทย, 2560; ปิรันธน์ วีระภัทรกุล, 2560) นอกจากนี้ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังมีบทบาทในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การคิดริเริ่ม และการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ภายในสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา และเป็นตัวชี้วัดสำคัญของคุณภาพการศึกษา เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา และความสำเร็จของสถานศึกษาโดยรวม (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความสามารถในการจัดการด้านวิชาการ รวมถึงการสนับสนุนครูและบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาสภาพปัญหาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในบางด้าน โดยมุ่งเน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นหลัก แต่ยังขาดการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างเพียงพอ อีกทั้งครูยังมีการงานอื่นจำนวนมาก ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 มีคะแนนเฉลี่ยเพียง 35.68 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 ที่กำหนดไว้ (สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร, 2566) สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการบริหารงานวิชาการที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย

จากปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ และความสำเร็จของสถานศึกษาโดยรวม (รอซียะห์ ลาเต๊ะ, 2561; ศิริวรรณ คำภูเงิน, 2561) ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการจึงมีความสำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในยุคปัจจุบันและอนาคต

คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด
2. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด
3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร
4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

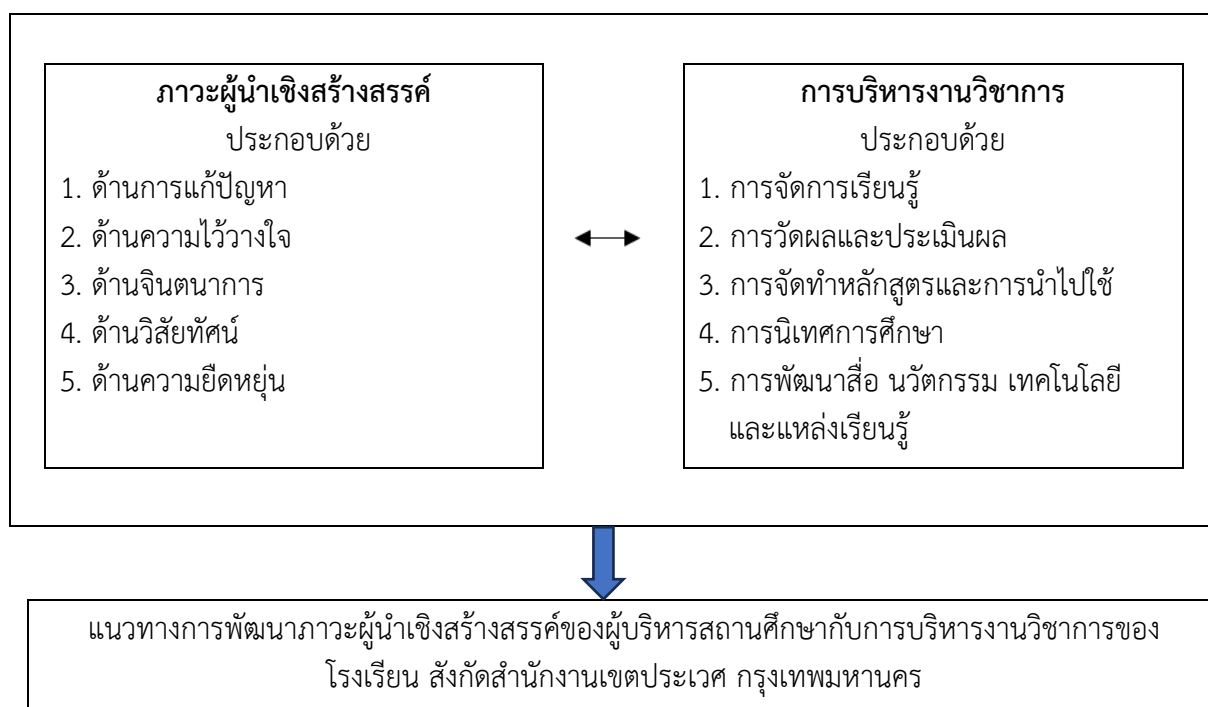
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันทางบวก

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียนและความสำเร็จของสถานศึกษา การวิจัยในประเด็นนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างองค์ความรู้และแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบตามแนวคิดของนักวิชาการทางด้านการบริหารและการศึกษา ดังนี้ กุสุมา ยี่ภู่ (2565), จันจิรา น้ำขาว (2562), จารินี สิกุลจ้อย (2560), จินดารัตน์ โพธิ์นอก (2561), จิตรวี ชื่อสัตย์ (2564), ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565), เสรี ออโธ และเพ็ญแข ภูผายาง (2565), เสาวนีย์ สมบูรณ์ศรีโรรัตน์ (2563), หทัยกานต์ เลขาณุกิจ (2563), อมรรัตน์ งามบ้านผือ (2560) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่จะนำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านการแก้ปัญหา (2) ด้านความไว้วางใจ (3) ด้านจินตนาการ (4) ด้านวิสัยทัศน์ และ (5) ด้านความยืดหยุ่น

2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้จากการสังเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามแนวคิดของนักวิชาการทางด้านการศึกษา ดังนี้ กระทรงศักดิ์ (2556), กาญจน์ เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ (2557), ภาวนันท์ชัย สวัสดิ์สละ (2563), ยุพา พรหมแย้ม (2562), ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ (2562), สราวุธ แซ่มช้อย (2562), สาวิตรี สิทธิชัยกานต์ (2562), สำนักการศึกษา (2554), สุภารัตน์ สมศักดิ์ (2559), อานนท์ ธิติคุณากร (2562) พบว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่นำไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 5 ด้าน ได้แก่ (1) การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา (2) การวัดผลและประเมินผล (3) การจัดทำหลักสูตรและการนำไปใช้ (4) การนิเทศการศึกษา (5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยในตารางที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) แบบเชิงอธิบายเป็นลำดับ (Explanatory Sequential Design) เป็นการออกแบบการวิจัยโดยมีการดำเนินการวิจัยสองระยะ (two phase) เริ่มต้นในระยะแรกด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณภายหลังจากที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเรียบร้อยแล้วจะนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณมาเป็นกำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในระยะที่สอง (Creswell, 2015) ดังนี้

ระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ดังนี้

1. ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จากจำนวน 16 โรงเรียน จำนวน 574 คน (สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร, 2567) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้ตัวอย่าง 234 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน หากคุณภาพเครื่องมือโดยมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยรายละเอียดตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถาม จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน จากการตรวจค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละด้าน ตามกรอบแนวคิดการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruency: IOC) ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ข้อคำถาม (Item) ในแบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 แสดงว่า ข้อคำถามนั้น ๆ มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้

2.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียน และข้าราชการครูในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม และทดสอบเครื่องมือการวิจัย แล้วพิจารณาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1984) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามนั้นกับคะแนนรวมของข้อคำถามที่เหลือ คำนี้อยู่ใกล้ 1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดเรื่องเดียวกัน จากผลการทดสอบพบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

3. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Correlation Coefficient)

ระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงภาพ

การวิจัยในระยะที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสถานศึกษาที่มีผลการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติ (O-Net) สูงกว่าระดับชาติทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณมาเป็นกำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การตีความและสร้างข้อสรุป (Interpretation) สังเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างผลการวิจัยเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อสังเคราะห์เป็นแนวทางแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ ต่อไป

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร สรุปผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการแก้ปัญหา	4.710	0.253	มากที่สุด	3
2. ด้านความไว้วางใจ	4.724	0.268	มากที่สุด	1
3. ด้านจินตนาการ	4.698	0.266	มากที่สุด	4
4. ด้านวิสัยทัศน์	4.682	0.276	มากที่สุด	5
5. ด้านความยืดหยุ่น	4.712	0.270	มากที่สุด	2
รวม	4.705	0.267	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความไว้วางใจ รองลงมาคือด้านความยืดหยุ่น ด้านการแก้ปัญหา ด้านจินตนาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุดคือ ด้านวิสัยทัศน์

3. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.658	0.265	มากที่สุด	5
2. ด้านการวัดผล และประเมินผล	4.691	0.259	มากที่สุด	3
3. ด้านการจัดทำหลักสูตรและการนำไปใช้	4.700	0.259	มากที่สุด	2
4. ด้านการนิเทศ	4.709	0.265	มากที่สุด	1
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้	4.680	0.245	มากที่สุด	4
รวม	4.688	0.259	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศ อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการวัดผล และประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนรู้

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 3 และ 4 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

ปัจจัย	r	Sig	ระดับ	ทิศทาง
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับการบริหารงานวิชาการ (Y)	0.87	.000	สูงมาก	บวก

จากตารางที่ 3 พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($R_{xy}=0.87$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหาร สถานศึกษา	การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน					Yรวม	ลำดับ
	ด้านการจัดการเรียนรู้	ด้านการวัดผล และประเมินผล	ด้านการจัดทำหลักสูตร และการนำไปใช้	ด้านการนิเทศ	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้		
ด้านการแก้ปัญหา	0.59**	0.62**	0.57**	0.65**	0.59**	0.71**	5
ด้านความไว้วางใจ	0.63**	0.64**	0.63**	0.75**	0.62**	0.77**	3
ด้านจินตนาการ	0.60**	0.66**	0.62**	0.93**	0.63**	0.81**	1
ด้านวิสัยทัศน์	0.61**	0.66**	0.67**	0.71**	0.64**	0.78**	2
ด้านความยืดหยุ่น	0.60**	0.63**	0.61**	0.72**	0.60**	0.74**	4
Xรวม	0.69**	0.73**	0.71**	0.86**	0.71**	0.87**	

$P^{**} \leq 0.01$

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($R_{xy}=0.87$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ R_{xy} อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ความสัมพันธ์ องค์ประกอบด้านจินตนาการ (X_3, Y) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = 0.81$) และองค์ประกอบด้านการแก้ปัญหา (X_1, Y) มีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ต่ำสุด ($r = 0.71$) โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จากมากไปหาน้อย ดังนี้ องค์ประกอบด้านจินตนาการ ($r = 0.81$) องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ ($r = 0.78$) องค์ประกอบด้านความไว้วางใจ ($r = 0.77$) องค์ประกอบด้านความยืดหยุ่น ($r = 0.74$) และองค์ประกอบด้านการแก้ปัญหา ($r = 0.71$) ตามลำดับ

4. ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในด้านความสัมพันธ์ที่มีความต้องการจำเป็นสูง 3 ลำดับแรก ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ดังนี้

4.1 ความสัมพันธ์ด้านจินตนาการกับด้านการนิเทศ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความสำคัญในด้านจินตนาการ เพราะเป็นองค์ประกอบเชิงคุณลักษณะที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนากระบวนการนิเทศทั้งในด้านทฤษฎี แนวปฏิบัติ และผลลัพธ์ต่อคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านจินตนาการช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบงานด้านการนิเทศสามารถมองเห็นแนวทางพัฒนา การเรียนการสอนในมิติที่ก้าวหน้า ไม่ยึดติดกับแบบแผนดั้งเดิม เปิดโอกาสให้เกิดแนวคิดใหม่ที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

4.2 ความสัมพันธ์ด้านวิสัยทัศน์กับด้านการนิเทศ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าในด้านวิสัยทัศน์ ถือเป็นแกนกลางของการกำหนดทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษาและมีความสัมพันธ์กับด้านการนิเทศเป็นอย่างมาก ทั้งในระดับนโยบาย กลไกการขับเคลื่อน และทางด้านวิชาการ โดยหากผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนจะช่วยกำกับให้การนิเทศมีเป้าหมายตรงตามทิศทางการพัฒนาโรงเรียน ส่งผลให้การนิเทศไม่เพียงภารกิจที่ปฏิบัติตามหน้าที่ แต่เป็นภารกิจที่ขับเคลื่อนคุณภาพสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ

4.3 ความสัมพันธ์ด้านความไว้วางใจกับด้านการนิเทศ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับด้านการนิเทศมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากความไว้วางใจก่อให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลจริง ทำให้กระบวนการนิเทศดำเนินด้วยความโปร่งใส อีกทั้งผู้บริหารมองว่าความไว้วางใจยังช่วยให้ครูรับข้อเสนอแนะในการนิเทศและนำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมหรือแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม ส่งผลให้การนิเทศจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตประเทศ กรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($R_{xy}=0.87$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผลดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านความไว้วางใจและความยืดหยุ่น สอดคล้องกับแนวคิดของ จิตติภูมิเทพคำ (2564) ที่กล่าวว่าผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต้องสามารถสร้างแรงบันดาลใจและความเชื่อมั่นให้กับบุคลากร และสอดคล้องกับ จุฑาธิปต์ ทัพไทย (2560) ที่เน้นความสำคัญของความไว้วางใจและการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยกานต์ เลขาณุกิจ (2563) ที่พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์และการปรับตัวในยุคเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม ด้านวิสัยทัศน์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สะท้อนว่าผู้บริหารยังต้องพัฒนาในการกำหนดทิศทางการเชิงกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปิรันธน์ วีระภัทรกุล (2560) ที่ชี้ว่าผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์เป็นตัวขับเคลื่อนองค์กร

2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการนิเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ที่ระบุว่าการนิเทศเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผลดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา ศรีชนะ (2563) ที่พบว่าการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญในระดับมากที่สุด และช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน ขณะเดียวกัน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สะท้อนถึงความท้าทายในการพัฒนาการเรียนรู้เชิงลึก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.87$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรวี ชื่อสัตย์ (2564) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ด้านจินตนาการมีความสัมพันธ์สูงสุด โดยเฉพาะกับการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธศักดิ์ หาดเคลือบ (2564) ที่พบว่าการนิเทศที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยแนวคิดใหม่และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผลดังกล่าวสะท้อนว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยเฉพาะด้านจินตนาการ เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนางานวิชาการในยุคปัจจุบัน ซึ่งต้องการนวัตกรรมและแนวคิดใหม่มากกว่าการบริหารแบบเดิม

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สะท้อนให้เห็นว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไม่ได้ดำรงอยู่อย่างแยกส่วน หากแต่มีความเชื่อมโยงกันในลักษณะเชิงระบบเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงบุคลากร ระบบงาน และบริบทเข้าด้วยกันอย่างเป็นองค์รวม โดยสรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านจินตนาการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการวัดผลและการนิเทศ โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญกับการนำความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการออกแบบการประเมิน เช่น การประเมินตามสภาพจริง การประเมินจากชิ้นงาน และแฟ้มสะสมงาน ซึ่งสะท้อนทักษะการคิดขั้นสูงและการประยุกต์ใช้ความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ หทัยกานต์ เลขาณุกิจ (2563) ที่ชี้ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นหัวใจสำคัญของภาวะผู้นำในยุคการเปลี่ยนแปลง ในขณะเดียวกัน การนิเทศที่มีจินตนาการจะเปิดโอกาสให้ครูพัฒนาแนวทางการสอนใหม่ ๆ และนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ยุทธศักดิ์ หาดเคลือบ (2564) ที่เน้นการพัฒนารูปแบบการนิเทศให้สอดคล้องกับบริบท

4.2 ด้านวิสัยทัศน์มีบทบาทเป็นแกนกลางในการกำหนดทิศทางของการบริหารงานวิชาการทั้งระบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิอธิบายว่า วิสัยทัศน์เป็นตัวกำหนดทิศทางของหลักสูตร การวัดผล การนิเทศ และการพัฒนานวัตกรรม หากวิสัยทัศน์มีความชัดเจน จะช่วยให้การดำเนินงานทุกด้านสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปิณัณณ์ วีระภักทรกุล (2560) ที่ระบุว่าวิสัยทัศน์เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน ในทางกลับกัน หากขาดวิสัยทัศน์ การบริหารงานวิชาการจะขาดทิศทางและไม่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพได้

4.3 ด้านความไว้วางใจมีความสัมพันธ์กับการวัดผลและประเมินผล รวมถึงการนิเทศในมิติที่ลึกซึ้ง โดยผู้ทรงคุณวุฒิชี้ให้เห็นว่า ความไว้วางใจเป็นเงื่อนไขสำคัญของระบบวิชาการที่มีคุณภาพ ในด้านการประเมินผล หากผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในความยุติธรรมและความโปร่งใสของระบบ จะกล้าแสดงศักยภาพและยอมรับผลการประเมินเพื่อนำไปพัฒนา ขณะเดียวกัน ครูจะมีความเชื่อมั่นในข้อมูลและนำไปใช้ปรับปรุงการ

สอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ที่เน้นความสำคัญของระบบประเมินผลที่มีคุณภาพและความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ ในด้านการนิเทศ ความไว้วางใจยังช่วยให้ครูเปิดเผยปัญหาที่แท้จริง ส่งผลให้การพัฒนามีประสิทธิภาพมากขึ้น

โดยสรุป ผลการสัมมนาเชิงคุณภาพสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นการนิเทศ การวัดผล การพัฒนาหลักสูตร หรือการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาทั้งนี้ ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์เชิงกระบวนการที่เกิดขึ้นจริงในการปฏิบัติงาน และมีลักษณะเกี่ยวพันกันอย่างต่อเนื่อง อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษามีข้อค้นพบสำคัญดังแสดงในภาพที่ 2 ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นกลไกเชิงระบบที่เชื่อมโยงกับการบริหารงานวิชาการในทุกมิติ โดยไม่ได้เป็นเพียงคุณลักษณะของผู้บริหาร แต่เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการบูรณาการระหว่างงานนิเทศ การวัดผล หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้การพัฒนาศึกษามีทิศทางและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. การนิเทศที่มีประสิทธิภาพต้องพัฒนาไปสู่รูปแบบการนิเทศเชิงพัฒนา โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาเป็นแกนกลาง เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถวิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งทำให้การนิเทศเป็นทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ของการพัฒนาวิชาชีพครู
3. ความไว้วางใจและจินตนาการเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพงานวิชาการ โดยความไว้วางใจช่วยสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในระบบการประเมินและการนิเทศ ขณะที่จินตนาการเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดนวัตกรรมการสอนและการประเมินรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
4. วิสัยทัศน์และความยืดหยุ่นของผู้บริหารเป็นตัวกำหนดทิศทางและความสามารถในการปรับตัวของสถานศึกษา โดยวิสัยทัศน์ช่วยเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติ ขณะที่ความยืดหยุ่นเอื้อต่อการพัฒนาสู่นวัตกรรม และการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับการบริหารงานวิชาการ ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา

1. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ซึ่งยังมีระดับต่ำกว่าด้านอื่น ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน

2. ควรเน้นการพัฒนาองค์ประกอบด้านจินตนาการ เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการสูงที่สุด โดยการส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถคิดริเริ่มแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการวัดผล นอกจากนี้

3. สถานศึกษาควรพัฒนาระบบการนิเทศให้เป็น “การนิเทศเชิงพัฒนา” ที่มุ่งเน้นการให้คำปรึกษาและการร่วมแก้ปัญหากับครู มากกว่าการตรวจสอบเพียงอย่างเดียว รวมถึงการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจในองค์กร เพื่อให้ครูและบุคลากรกล้าเปิดเผยปัญหาและร่วมกันพัฒนาอย่างแท้จริง

4. ส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับความยืดหยุ่นของผู้บริหารในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวจะช่วยยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเชิงลึกถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้บริหาร รวมถึงรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม
2. ใช้วิธีวิจัยที่หลากหลาย เช่น การวิจัยเชิงทดลองหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาในระดับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationship) เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับบทบาทของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต่อความสำเร็จของสถานศึกษาในระยะยาว

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจน์ เรืองมนตรี, & ธรินทร์ นามวรรณ. (2557). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. อภิชาติการพิมพ์.
- จันจิรา น้ำขาว. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- จารินี สิกุลจ้อย. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์).
- จิตติภูมิ เทพคำ. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 (การศึกษานิพนธ์, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- จิตรวี ชื่อสัตย์. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2561, 23 สิงหาคม). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์. *เดลินิวส์*.
<https://d.dailynews.co.th/article/217512/>
- จุฑาธิปต์ ทัพไทย. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (การศึกษานิพนธ์, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ดาร์วรรณ ถวิลการ. (2559). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำแบบภาวะผู้นำแห่งศตวรรษที่ 21. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(2), 23–35.
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปิลันธน์ วีระภักทรกุล. (2560). รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ภวนันท์ชัย สวัสดิ์สละ. (2563). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

- ยุทธศักดิ์ หาดเคลือบ. (2564). รูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์).
- ยุพา พรหมแย้ม. (2562). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- รอชีเยห์ ลาเต๊ะ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- ลัดดาวลย์ เพชรโรจน์. (2562). *ระเบียบวิธีการวิจัย*. พิมพ์ดีการพิมพ์.
- ศิริวรรณ คำภูเงิน. (2561). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลเวียง สันทรายงาม อำเภอกะเจียง จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- สรารุณ แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 (การศึกษาอิสระ, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สาวิตรี สิทธิชัยกานต์. (2562). รูปแบบการบริหารวิชาการตามแนวคิดสะเต็มศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายศูนย์สะเต็มศึกษาภาค. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 9(1), 17–32.
- สำนักงานการศึกษา. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตประเวศ. (2566). *คณะผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ*. ฝ่ายการศึกษา.
- สุภารัตน์ สมศักดิ์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- เสรี ออโธสง, & เพียงแข ภูผา. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารสถานศึกษาในภาวะปกติใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 16(1), 8–15.
- เสาวณีย์ สมบูรณ์ศิริรัตน์. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- หทัยกานต์ เลหานุกิจ. (2563). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 14(37), 29–44.
- อมรรัตน์ งามบ้านผือ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- อานนท์ ธิติคุณากร. (2562). กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะสำหรับเศรษฐกิจสีเขียว (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- Creswell, J.W. (2015). *A Concise Introduction to Mixed Methods Research*. SAGE.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.